

Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Central (jud.: V. Craveț)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud.: S. Procopciuc, D. Corolevschi, D. Stănilă)

ÎNCHEIERE

10 noiembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:

Președinte, judecător
Judecători

Aliona Miron
Aliona Donos
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Rusu Ina, reprezentată de avocatul Negru Veaceslav și Laie Oleg, reprezentat de avocatul Cojocar Rodica, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Rusu Ina Iulian împotriva lui Laie Oleg Mihail privind încasarea prejudiciului material, prejudiciului biologic, prejudiciului moral și pensiei de întreținere a copilului minor, împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 22 decembrie 2022, prin care s-a respins apelurile declarate de Rusu Ina, reprezentată de avocatul Veaceslav Negru și apelantul Laie Oleg și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Drochia, sediul Central din 11 martie 2022,

c o n s t a t ă:

La 30 septembrie 2021, Rusu Ina a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Laie Oleg Mihail privind încasarea prejudiciului material, prejudiciului biologic, prejudiciului moral și pensiei de întreținere a copilului minor.

În motivarea a invocat că, prin hotărârea Judecătoriei Drochia, sediul Central din 05 februarie 2021 s-a recunoscut vinovat Laie Oleg de comiterea contravenției prevăzute de art.63 alin. (2) Cod Contravențional, fiindu-i aplicată amendă în mărime de 9 unități convenționale ce constituie suma de 450 lei.

Laie Oleg la 08 februarie 2021 a achitat amenda contravențională și cheltuielile de judecată în mărime de 320 lei, astfel recunoscându-și vina și fiind de acord cu hotărârea emisă de către instanța de fond.

În rezultatul neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare de către Laie Oleg ca părinte a obligațiilor de educare și instruire a copilului său XXX, lipsa de supraveghere a acestuia, a dus la săvârșirea din partea acestuia a unei fapte socialmente periculoase.

Reclamanta a susținut că, la 07 august 2020 fiul lui Laie Oleg, minorul XXX, aflându-se pe stadionul satului Hăsnășenii Mari, r-l Drochia, intenționat a aruncat cu o rangă metalică în fiul reclamantei Rusu Ina, minorul XXX, cauzându-i acestuia conform raportului de expertiză judiciară nr.202018D0066 din 06 octombrie 2020 vătămare corporală gravă, periculoasă pentru viață, adică trauma cranio-cerebrală

deschisă, fractura osului parietal pe dreapta cu deplasarea a 4 fragmente osoase în țesutul cerebral, contuzie cerebrală.

Starea sănătății fiului reclamantei până în prezent nu s-a ameliorat cu toate că pe perioada dată de la traumare și până în prezent încontinuu fiul reclamantei urmează tratament și o multitudine de investigații medicale la neurochirurg, neurolog, medici de familie, medici specializați în domeniu, printre care tomografiile computerizate a creierului fără contrast, tomografiile computerizate spiralate, etc., starea acestuia devine una tot mai gravă cu o multitudine de complicații inclusiv și asupra vederii; acesta având nevoie de intervenții chirurgicale pentru a-și reveni, care sunt extrem de costisitoare.

Conform Raportului nr.1816 din 14 septembrie 2020 emis de către Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă lui XXX, i s-a acordat grad de dizabilitate, accentuat.

Reclamanta a susținut că, până la moment suportă un șir de cheltuieli de ordin material: pentru procurarea medicamentelor pentru fiu, achitarea investigațiilor medicale, consultații medicale, cheltuieli de transport pentru deplasarea către instituțiile medicale atât a reclamantei cât și a fiului.

Astfel, cheltuieli pentru medicamente și investigații medicale a suportat în mărime de 3516,78 lei, cheltuieli pentru transport deplasări către medici, instituții medicale suma de 3016,60 lei, pentru perfectarea copiilor de pe acte suma de 135 lei, și cheltuieli pentru serviciile juridice suma de 7000 lei.

Reclamanta a specificat că, fiul său necesită una sau câteva intervenții chirurgicale suplimentare care sunt foarte costisitoare, starea acestuia fiind una deplorabilă, înrăutățindu-se în dinamică, persistând o multitudine de complicații.

În circumstanțele date, are suferințele provocate de stări psiho-morale negative și se grezează o stare de depresie, deoarece re trăiește enorm pentru sănătatea fiului său, care este una șubredă din cauza traumei primite.

Printr-o notificare reclamanta i-a solicitat lui Laie Oleg achitarea prejudiciu moral în sumă de 100 000 lei, și a prejudiciu biologic în sumă de 100 000 lei, pentru a avea posibilitatea să restabilească starea sănătății fiului ei.

Iar până la restabilirea stării sănătății acestuia pe perioada menținerii gradului de dizabilitate pârâtul să-i achite lunar o pensie de întreținere a acestuia în cuantum de 2000 lei lunar din momentul recepționării notificării respective.

Totodată, reclamanta i-a adus la cunoștință faptul că fiul său în dinamică, continuă tratamentul medical programat și din aceste considerente cheltuielile indicate nu sunt finale, astfel încât aceasta este nevoită să suporte cheltuieli în acest sens în permanență.

Până la momentul adresării în instanța de judecată, Laie Oleg nu a întreprins absolut nici o acțiune îndreptată spre ajutorarea reclamantei și fiului acesteia.

Reclamanta a solicitat încasarea de la Laie Oleg a prejudiciul material în sumă de 6668,38 lei, prejudiciul biologic în sumă de 100 000 de lei, prejudiciul moral în sumă de 100 000 de lei, cheltuielile de judecată în sumă de 7000 de lei și pensiei de întreținere a copilului minor XXX pe perioada menținerii gradului de dizabilitate până la restabilirea stării sănătății în sumă de 2000 lei din momentul înregistrării cererii de chemare în judecată.

Prin hotărârea Judecătoria Drochia, sediul Central, din 11 martie 2022, cererea de chemare în judecată depusă de către Rusu Ina, a fost admisă parțial.

S-a încasat de la Laie Oleg, în beneficiul reclamantei Rusu Ina, prejudiciul material în sumă de 6668,38 lei.

S-a încasat de la Laie Oleg, în beneficiul reclamantei Rusu Ina, prejudiciul biologic în sumă de 30000 lei.

S-a încasat de la Laie Oleg în beneficiul reclamantei Rusu Ina, prejudiciul moral în sumă de 20000 lei.

Cerința reclamantei Rusu Ina privind încasarea, din contul pârâtului Laie Oleg Mihail, a pensiei de întreținere a copilului minor XXX pe perioada menținerii gradului de dizabilitate până la restabilirea stării sănătății, s-a respins ca fiind neîntemeiată.

S-a încasat de la Laie Oleg în beneficiul reclamantei Rusu Ina cheltuielile de judecată în sumă de 7400,00 lei.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a conchis că, acțiunea înaintată de Rusu Ina, corespunde dispozițiilor art.1998, 2033, 2036 din Codul civil.

Instanța a reținut că, în rezultatul neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare de către Laie Oleg ca părinte a obligațiilor de educare și instruire a copilului său XXX, lipsa de supraveghere a acestuia, a dus la săvârșirea din partea acestuia a unei fapte socialmente periculoase.

Ca urmare, prin hotărârea Judecătorei Drochia, sediul Central din 05 februarie 2021 s-a recunoscut vinovat Laie Oleg de comiterea contravenției prevăzute de art.63 alin. (2) Cod Contravențional, fiindu-i aplicată amendă în mărime de 9 unități convenționale ce constituie suma de 450 lei.

La 08 februarie 2021 Laie Oleg a achitat amenda contravențională și cheltuielile de judecată în mărime de 320 lei, astfel recunoscându-și vina și fiind de acord cu hotărârea emisă de către instanța de fond.

Instanța a reținut că, fiul lui Laie Oleg a aruncat cu o rangă metalică în fiul reclamantei Rusu Ina, minorul XXX, cauzându-i acestuia conform raportului de expertiză judiciară nr.202018D0066 din 06 octombrie 2020 vătămare corporală gravă, periculoasă pentru viață, adică trauma cranio-cerebrală deschisă, fractura osului parietal pe dreapta cu deplasarea a 4 fragmente osoase în țesutul cerebral, contuzie cerebrală.

În analiza probatoriilor administrate, instanța de fond, în mod judicios, a constatat că în urma provocărilor leziunilor fiului reclamantei Rusu Ina, aceasta a fost nevoită de a trece multiple tratamente medicale procurând preparate medicale, astfel reclamantei Rusu Ina fiindu-i pricinuit prejudiciu biologic și material și moral.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 04 aprilie 2022, Rusu Ina, reprezentată de avocatul Veaceslav Negru, a declarat apel, solicitând admiterea cererii de apel, casarea parțială a hotărârii instanței de fond și admiterea integrală a acțiunii.

La 08 aprilie 2022, Laie Oleg a declarat apel împotriva hotărârii Judecătorei Drochia, sediul Central, din 11 martie 2022, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, în partea încasării de la Laie Oleg în beneficiul lui Rusu Ina prejudiciul material în sumă de 6668,38 lei, prejudiciul biologic în sumă 30 000 lei, prejudiciul moral în sumă de 20 000 lei și a cheltuielilor de judecată în sumă de 7 400 lei, cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie micșorată esențial încasarea prejudiciului material, biologic, moral și a cheltuielilor de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 22 decembrie 2022, s-au respins apelurile declarate de reprezentantul apelantei Rusu Ina, avocatul Negru Veaceslav și de Laie

Oleg și s-a menținut hotărârea Judecătoriai Drochia, sediul Central, din 11 martie 2022.

La 11 mai 2023, Rusu Ina, reprezentată de avocatul Negru Veaceslav, a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 22 decembrie 2022, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel hotărârii primei instanțe și admiterea integrală a acțiunii înaintate.

În motivarea recursului, a invocat că cuantumul prejudiciului moral și biologic dispus spre încasare este unul foarte mic, în comparație cu starea de sănătate a fiului său, precum și a stării psiho-emoționale trăite din momentul incidentului și până în prezent.

Astfel, la emiterea soluției instanțele inferioare nu au aplicat corect prevederile prevăzute de art. 2022 alin.(1), 2025 alin.(4), 2028, 2030, 2033, 2034 și 2036 din Codul civil și ca urmare, au adoptat o hotărâre neîntemeiată.

La 28 iunie 2023, Laie Oleg, reprezentat de avocatul Cojocar Rodica, a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 22 decembrie 2022, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel hotărârii primei instanțe și emiterea unei decizii prin care să fie micșorată suma prejudiciului material, biologic, moral și a cheltuielilor de judecată dispusă spre încasare de la Laie Oleg.

În motivarea recursului, a indicat că sumele încasate prin hotărârea instanței de fond și menținute prin decizia instanței de apel sunt neproporționale comparativ cu prejudiciului cauzat.

Rusu Ina nu a demonstrat în ce constă prejudiciul moral, prin ce se caracterizează starea de șoc, nu a demonstrat starea de depresie menționată în acțiune.

Recurentul consideră că soluția instanțele ierarhic inferioare privind încasarea prejudiciului moral în mărime de 20000 de lei și a prejudiciului biologic în mărime de 30 000 de lei este neîntemeiată, exagerată, nejustificată și nu corespunde realității, fiind o îmbogățire nejustificată.

De asemenea, nu este de acord cu aprecierea sumei prejudiciului material în sumă de 6 668,38 lei, pe care o consideră neîntemeiată, deoarece nu a fost demonstrată prin bonurile de plată anexate la cererea de chemare în judecată, iar suma de 7400 lei încasată cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, nu corespunde prevederilor art. 94 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

În opinia recurentului, situația de fapt nu a fost pe deplin stabilită, iar instanțele de fond nu au aplicat corect normele de drept procedural și material prevăzute speței.

La 23 iunie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Laie Oleg pentru notificare copia recursului depus de Rusu Ina, explicându-i dreptul de a depune referință.

La 18 iulie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatei Rusu Ina pentru notificare copia recursului depus de Laie Oleg, explicându-i dreptul de a depune referință.

Până la examinarea admisibilității recursurilor, în adresa Curții Supreme de Justiție referințe nu au parvenit din partea părților.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Bălți a fost pronunțat public la 22 decembrie 2022.

Conform informației anexată la materialele cauzei, decizia motivată a Curții de Apel Bălți a fost notificată părților la 10 mai 2023, fiind recepționată la 18 mai 2023(f.d.32-33 Vol. II).

Respectiv, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art.IV, V pct.1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursurile declarate de Rusu Ina, reprezentată de avocatul Negru Veaceslav, și Laie Oleg, reprezentat de avocatul Cojocar Rodica, au fost depuse până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursurilor, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererile de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recurenților sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurenților cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența

probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursurile declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea *Helmers c. Suediei* 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a aprecia recursurile declarate de către Rusu Ina, reprezentată de avocatul Negru Veaceslav și Laie Oleg, reprezentat de avocatul Cojocar Rodica, ca fiind inadmisibile.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a), 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Rusu Ina, reprezentată de avocatul Negru Veaceslav și Laie Oleg, reprezentat de avocatul Cojocar Rodica, împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 22 decembrie 2022.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Aliona Donos

Ion Malanciuc

